Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

lxxxv. Quomodo una s[ubstanti]a separata intelligit aliam.
lxxxvi. Quod s[ubstanti]e separate cognoscant multa.
lxxxvii. Quod s[ubstanti]e separate cognoscant singularia.
lxxxviii. Quod s[ubstanti]e separate naturali cognitione cognoscant omnia simul.

Capitulum primum

Meditatus sum in omnibus operibus tuis et in factis manuum tuarum meditabar. Continuatio sequentium ad precedentia. Rei cuiuslibet perfecta cognitio haberi non potest nisi eius operatio cognoscatur. Ex modo enim operis et specie mensura et qualitas virtutis perpenditur. Virtus autem natura rei monstratur. Per hoc namque unumquodque natum est operari per quod actu talem naturam sortitur. Est autem duplex rei operatio ut philosophus tradit ix. methaphysice. Una quidem que in operante manet et est ipsius operantis perfectio ut sentire intelligere et velle. Alia vero que in exteriorem rem transit que est perfectio facti per ipsam constituti ut calefactio secare et edificare. Utraque autem dictarum operationum competit deo. Prima quidem in eo quod intelligit gaudet et amat. Alia vero in eo quod res in esse producit et eas conservat et regit. Quia vero prima operatio perfectio operantis est secunda vero perfectio facti. Agens autem naturaliter prius facto est et causa ipsius. Oportet quod prima dictarum operationum sit ratio secunde. Et eam precedat naturaliter sicut causa effectum. Quod quidem in rebus humanis manifeste apparet. Consideratio enim et voluntas artificis principium est et ratio edificationis. Prima igitur dictarum operationum tamquam simplex operantis perfectio operationis vendicat sibi nomen vel etiam actionis. Secunda vero eo quod perfectio sit facti factionis nomen assumit. Unde in talibus manifesta dicuntur que per actionem huiusmodi ab artifice sunt producta. De prima quidem dei operatione in precedenti libro iam dictum est secundum quod est actus divine cognitionis et voluntatis. Unde ad completam divine veritatis considerationem restat nunc de operatione tractare per quam scilicet res producuntur et gubernantur a deo. Que quidem ordinem ex premissis verbis sumere possumus. Premittit namque propheta operis meditationem et deinde meditationem [...] id est de ordine rerum ad divinum intellectum vel velle. Restat subiungit vero per factionis meditationem cum dicit et in factis manuum tuarum meditabar. Ut per facta manuum ipsius intelligamus celum et terram et omnia que producuntur in esse a deo sicut ab artifice manu facta procedunt.

C. ii. Quod consideratio creaturarum utilis est ad fidei instructionem.

Huiusmodi quidem divinorum factorum meditatio ad fidem humanam instruendam de deo utilis est ad mirandum et primo quidem quia ex factorum meditatione divinam sapientiam utcumque possumus admirari et considerare. Ea namque que arte fiunt ipsius artis representativa sunt utpote ad similitudinem artis facta. Deus autem sua sapientia res in esse produxit propter quod in psalmo dicitur omnia in sapientia fecisti. Unde ex factorum consideratione divinam sapientiam colligere possumus. Sicut in rebus factis per quandam communicationem sue similitudinis sparsam. Dicitur enim ecclesiastici i. Effudit illam scilicet sapientiam super omnia opera sua. Unde psalmista dicens mirabilis facta est scientia tua ex me confortata est et non potero ad eam et adiungit divine illuminationis auxilium cum dicit. Nox illuminatio mea et cetera ex consideratione divinorum operum se adiutum ad divinam sapientiam cognoscendam confitetur dicens. Mirabilia opera tua et anima mea cognoscet nimis. Secundo hec consideratio in admirationem altissime dei virtutis ducit et per consequens in cordibus hominum reverentiam dei parit. Oportet enim quod virtus facientis eminentior rebus factis intelligatur. Et ideo dicitur sapientie xiii. Si virtutem et opera eorum scilicet celi et stellarum et elementorum mirati sunt scilicet philosophi intelligant quoniam qui fecit hec fortior est illis. Et ro. i. Dicitur invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque virtus eius et divinitas. Ex hac autem admiratione dei timor procedit et reverentia. Unde dicitur iere. x. Magnum est nomen tuum in fortitudine quis non timebit o rex gentium. Tertio hec consideratio animas hominum in amorem divine bonitatis accendit. Quicquid enim bonitatis et perfectionis in diversis creaturis particulariter distributum est totum in ipso universaliter est adunatum sicut in fonte totius bonitatis ut in i. ostensum est. Si igitur creatu[...] animos hom[...] bonitatum [...] hominum in s[...] dicta sunt n[...] dicitur qui dilectus [...] totum creatu[...] eos. Quoniam [...] quosdam [...] bona per [...]

C. iii. Qu[...] factorum consideratio [...] cendo se [...] des homines [...] cum creatu[...] dicitur sapientie [...] xiii. Hoc [...] speculantur [...] igitur per quod [...] fidei et [...] deo et quod [...]

C. iiii. Qu[...]

Est necessarium [...] deinde [...] nem. Sed et [...]